

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/111/2004

REPREZENTOWANIE INTERESÓW W UE I WYBÓR EURODEPUTOWANYCH

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LIPIEC 2004

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

W Unii Europejskiej decyzje podejmowane są z jednej strony na zasadzie uzgodnień międzyrządowych, z drugiej zaś metodą wspólnotową. Interesy poszczególnych państw reprezentuje Rada UE, a najważniejszą instytucją o charakterze ponadnarodowym jest Komisja Europejska. Parlament Europejski - jeden z głównych organów Unii Europejskiej - jako jedyny reprezentuje narody krajów należących do tej organizacji. Ma umożliwiać Europejczykom wpływ na działalność UE i tym samym przyczyniać się do wzmacniania demokratycznej legitymizacji podejmowanych decyzji. Narodowość posłów z założenia nie powinna odgrywać w nim większej roli (posłowie łączą się w grupy polityczne, a nie narodowe), jednak obserwując kampanię przed wyborami do Parlamentu Europejskiego, a także słuchając zapowiedzi wybranych już polskich eurodeputowanych można było odnieść wrażenie, że jadą oni do Strasburga głównie po to, aby strzec interesów Polski w UE.

W związku z tym zapytaliśmy naszych respondentów¹, czyim interesem przede wszystkim - państwa, z którego pochodzą, czy też całej Unii - powinni kierować się eurodeputowani, a także unijni komisarze oraz urzędnicy.

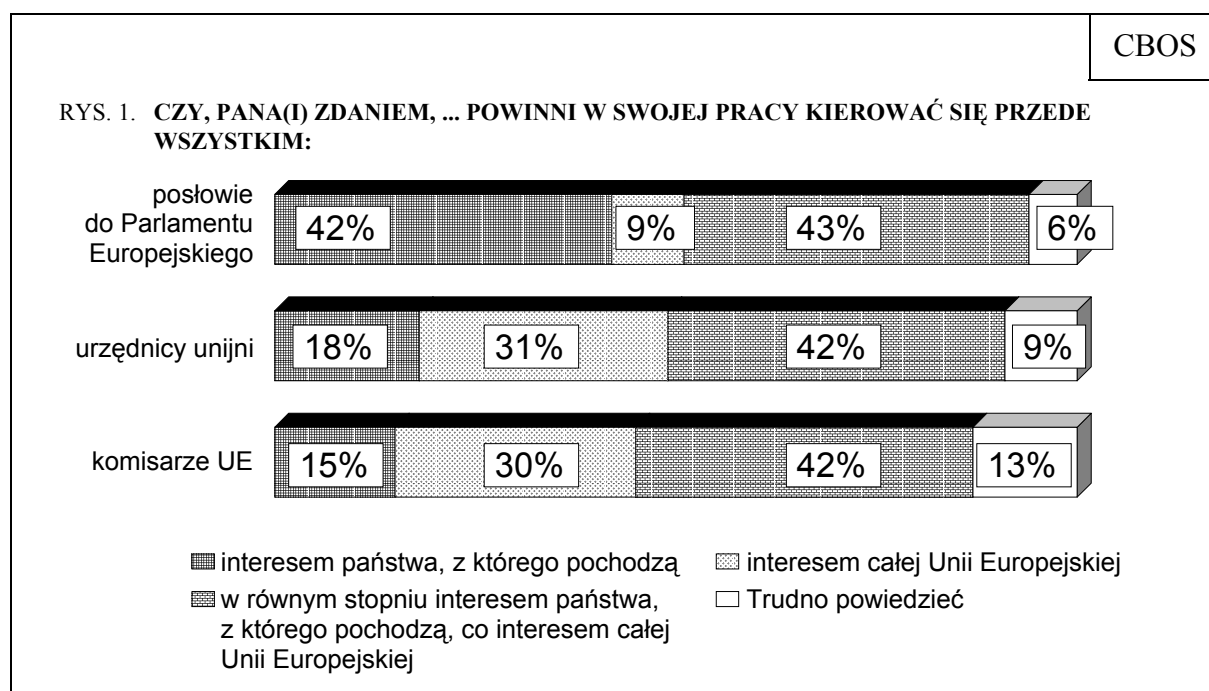
INTERES POLSKI CZY INTERES UNII EUROPEJSKIEJ?

Polacy wyraźnie odróżniają znaczenie Parlamentu Europejskiego od celu i zasad działania Komisji Europejskiej oraz unijnego aparatu urzędniczego. Ich zdaniem posłowie do Parlamentu Europejskiego w większym stopniu niż unijni komisarze i urzędnicy powinni w swojej działalności brać pod uwagę interes państwa, z którego pochodzą.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (169) przeprowadzono w dniach 18-21 czerwca 2004 roku na liczącej 961 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych Polaków.

W opinii większości badanych (85%) eurodeputowani powinni co najmniej w równym stopniu kierować się interesem państwa, z którego pochodzą, co interesem całej Unii, w tym ponad dwie piąte (42%) sądzi, że powinni mieć na uwadze przede wszystkim dobro swojego kraju.

W przypadku unijnych komisarzy i urzędników opinie są bardziej zróżnicowane, a zarazem zbliżone do siebie. Przeważa przekonanie, że członkowie Komisji Europejskiej oraz urzędnicy UE w swojej działalności powinni uwzględniać interesy zarówno państwa, z którego pochodzą, jak i całej Unii. Pozostali badani częściej sądzą, że unijni komisarze i urzędnicy powinni się kierować dobrem całej Unii niż tylko interesem swojego kraju.

Opinie poszczególnych grup społeczno-demograficznych najbardziej różnicuje kwestia sposobu funkcjonowania Parlamentu Europejskiego. Przekonanie, że eurodeputowani powinni w swojej pracy strzec przede wszystkim interesu państwa, z którego pochodzą, jest stosunkowo najczęstsze wśród osób z wykształceniem podstawowym, mieszkańców wsi, badanych powyżej 44 roku życia. Opinię, że posłowie do Parlamentu Europejskiego powinni w równym stopniu uwzględniać interesy swojego kraju i całej Unii, przeważa przede wszystkim wśród osób z wykształceniem wyższym, a także średnim, respondentów najlepiej

uposażonych (o dochodach *per capita* powyżej 1200 zł), mieszkańców miast (przede wszystkim największych, liczących powyżej 500 tys. ludności) oraz badanych mających od 18 do 44 lat.

W elektoratach partii cieszących się największym poparciem społeczną opinię, że eurodeputowani powinni w swojej pracy kierować się przede wszystkim interesem swojego kraju, najczęściej podzielają - jak można było się spodziewać - zwolennicy LPR, Samoobrony, a także PSL. Za tym, aby posłowie do Parlamentu Europejskiego w równym stopniu uwzględniali interesy własnego kraju i całej Unii opowiadają się sympatycy SLD, PO RP oraz PiS.

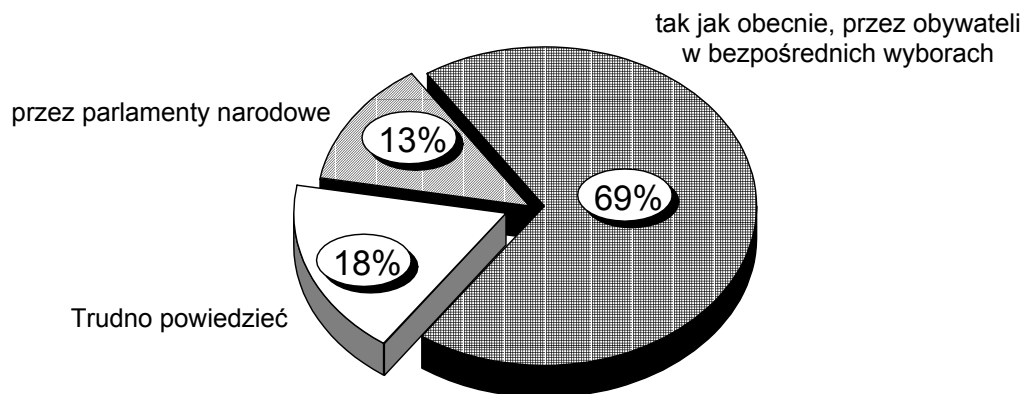
Opinie na temat unijnych komisarzy oraz urzędników są mniej zróżnicowane w poszczególnych grupach społeczno-demograficznych. W większości analizowanych grup przeważa pogląd, że powinni oni kierować się w swojej pracy interesami zarówno kraju, z którego pochodzą, jak i całej Unii.

○ SPOSOBIE WYŁANIANIA EURODEPUTOWANYCH

Frekwencja w czerwcowych wyborach do Parlamentu Europejskiego była w Polsce bardzo mała - wzięła w nich udział niewiele więcej niż jedna piąta uprawnionych do głosowania. Również w innych krajach unijnych zainteresowanie udziałem w eurowyborach jest stosunkowo nieduże - przyciągają one do urn mniej osób niż wybory do parlamentów narodowych. W związku z tym niekiedy pojawiają się propozycje, aby to członkowie parlamentów narodowych delegowali swoich przedstawicieli do Parlamentu Europejskiego.

Mimo małego zainteresowania głosowaniem w wyborach do Parlamentu Europejskiego Polacy nie zgadzają się na zmianę zasad wyłaniania eurodeputowanych. Większość społeczeństwa (69%) uważa, że posłowie do PE powinni być wybierani, tak jak obecnie, przez obywateli w wyborach bezpośrednich. Tylko 13% jest zdania, że powinni być delegowani przez parlamenty narodowe.

RYS. 2. CZY, PANA(I) ZDANIEM, LEPIEJ BYŁOBY, GDYBY POSŁOWIE DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO BYLI WYBIERANI:

Przekonanie, że eurodeputowani powinni być wyłaniani, tak jak obecnie, przez obywateli w bezpośrednich wyborach dominuje we wszystkich analizowanych grupach społeczno-demograficznych oraz w elektoratach partii politycznych cieszących się największym poparciem społecznym.

Polacy wyraźnie odróżniają funkcje Komisji Europejskiej i unijnego aparatu urzędniczego od roli Parlamentu Europejskiego. Ich zdaniem unijni komisarze i urzędnicy powinni przynajmniej w takim samym stopniu troszczyć się o interes całej Unii, co o interes kraju, z którego pochodzą. Natomiast motywem działania eurodeputowanych powinna być w większym stopniu troska o interes narodowy.

Wprawdzie większość uprawnionych do głosowania nie skorzystała z prawa wyborczego podczas wyborów do Parlamentu Europejskiego, jednak Polacy w większości uważają, że eurodeputowani powinni być wyłaniani bezpośrednio przez obywateli.

Opracowała

Beata ROGUSKA

A N E K S

Tabela 1. Czy, Pana(i) zdaniem, **posłowie do Parlamentu Europejskiego** powinni w swojej pracy kierować się przede wszystkim: 1 - interesem państwa, z którego pochodzą; 2 - interesem całej Unii Europejskiej; 3 - w równym stopniu interesem państwa, z którego pochodzą, co interesem całej Unii Europejskiej (%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	42	9	43	6	961
Płeć					
Mężczyźni	41	9	46	5	459
Kobiety	43	10	39	8	502
Wiek					
18-24 lat	28	12	55	5	142
25-34	40	10	49	1	176
35-44	36	9	49	5	151
45-54	50	10	38	2	192
55-64	47	8	34	11	128
65 lat i więcej	49	5	31	15	172
Miejsce zamieszkania					
Wieś	47	9	34	10	352
Miasto do 20 tys.	36	8	53	3	121
20-100 tys.	48	9	37	6	188
101-500 tys.	37	12	48	2	181
501 tys. i więcej mieszk.	31	7	57	5	119
Wykształcenie					
Podstawowe	49	10	26	15	275
Zasadnicze zawodowe	43	8	44	5	245
Średnie	40	9	49	2	334
Wyższe	27	11	62	0	106
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	24	17	57	2	59
Prac. umysł. niż. szczebla	43	8	49	0	77
Pracownicy fiz.- umysł.	34	8	54	4	85
Robotnicy wykwalifikowani	42	6	46	5	81
Robotnicy niewykwalifik.	48	22	26	4	46
Rolnicy	48	4	42	6	51
Pracujący na własny rach.	39	3	58	0	35
Bierni zawodowo					
Renciści	44	5	38	12	117
Emeryci	50	7	31	11	208
Uczniowie i studenci	27	15	54	4	59
Bezrobotni	40	14	41	5	112
Gospodynie domowe i inni	48	5	42	5	30
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	40	13	44	3	119
spółce właścicieli	41	9	46	3	72
prywatnych i państwa	36	8	54	3	195
sekt. pryw. poza rolnict.	47	4	43	6	49
prywatnym gośp. rolnym					
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	43	15	36	6	142
301-500	41	13	41	5	170
501-900	42	8	42	7	207
901-1200	47	8	44	2	80
Powyżej 1200 zł	29	6	62	3	70
Ocena własnych war. mater.					
złe	45	9	39	7	308
Średnie	41	8	43	8	436
Dobre	38	13	48	2	217
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	42	9	40	9	75
Raz w tygodniu	46	8	38	7	445
1-2 razy w miesiącu	43	8	44	6	151
Kilka razy w roku	35	12	46	8	178
W ogóle nie uczestniczy	34	11	55	1	111
Poglądy polityczne					
Lewica	46	8	45	1	155
Centrum	40	10	48	2	306
Prawica	42	10	47	1	268
Trudno powiedzieć	42	8	28	21	231

Tabela 2. Czy, Pana(i) zdaniem, **urzędnicy unijni** powinni w swojej pracy kierować się przede wszystkim: 1 - interesem państwa, z którego pochodzą; 2 - interesem całej Unii Europejskiej; 3 - w równym stopniu interesem państwa, z którego pochodzą, co interesem całej Unii Europejskiej

(%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	18	31	42	9	960
Płeć					
Mężczyźni	16	32	45	6	459
Kobiety	19	30	39	12	501
Wiek					
18-24 lat	17	28	51	5	142
25-34	16	42	37	4	176
35-44	14	33	45	8	151
45-54	20	32	43	5	192
55-64	16	24	44	16	127
65 lat i więcej	22	24	33	20	172
Miejsce zamieszkania					
Wieś	19	27	40	14	352
Miasto do 20 tys.	15	30	51	5	121
20-100 tys.	19	32	40	9	187
101-500 tys.	17	30	46	7	181
501 tys. i więcej mieszk.	16	43	35	6	119
Wykształcenie					
Podstawowe	17	26	38	19	274
Zasadnicze zawodowe	21	27	43	10	245
Średnie	19	32	44	4	334
Wyzsze	9	50	40	0	106
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	9	45	45	2	59
Prac.umysł.niż.szczębla	12	43	43	2	77
Pracownicy fiz.- umysł.	26	31	39	5	85
Robotnicy wykwalifikowani	15	35	43	8	81
Robotnicy niewykwalifik.	23	33	38	6	46
Rolnicy	19	25	42	13	51
Pracujący na własny rach.	15	44	37	4	35
Bierni zawodowo					
Renciści	18	22	42	16	117
Emeryci	21	25	37	17	207
Uczniowie i studenci	12	29	54	4	59
Bezrobotni	18	30	46	6	112
Gospodynie domowe i inni	20	37	38	5	30
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	18	34	44	4	119
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	14	41	41	4	72
sekt. pryw. poza rolnict.	18	37	41	5	195
prywatnym gosp. rolnym	22	25	39	14	49
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	18	32	42	8	142
301-500	15	31	45	8	169
501-900	18	30	40	11	207
901-1200	26	33	38	3	80
Powyżej 1200 zł	7	47	42	4	70
Ocena własnych war. mater.					
Złe	19	26	44	11	306
Średnie	17	31	42	11	436
Dobre	18	37	39	5	217
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	22	32	35	11	75
Raz w tygodniu	18	27	44	10	444
1-2 razy w miesiącu	21	26	44	9	151
Kilka razy w roku	17	34	38	11	178
W ogóle nie uczestniczy	9	46	41	3	111
Poglądy polityczne					
Lewica	15	34	48	3	155
Centrum	20	33	44	4	306
Prawica	20	32	44	4	267
Trudno powiedzieć	15	25	33	27	231

Tabela 3. Czy, Pana(i) zdaniem, **komisarze Unii Europejskiej** powinni w swojej pracy kierować się przede wszystkim: 1 - interesem państwa, z którego pochodzą; 2 - interesem całej Unii Europejskiej; 3 - w równym stopniu interesem państwa, z którego pochodzą, co interesem całej Unii Europejskiej

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	15	30	42	13	960
Płeć					
Mężczyźni	14	31	46	9	459
Kobiety	16	29	39	16	501
Wiek					
18-24 lat	11	33	50	6	142
25-34	12	36	44	7	176
35-44	14	30	43	13	151
45-54	18	32	43	8	192
55-64	15	27	40	19	127
65 lat i więcej	20	20	34	25	172
Miejsce zamieszkania					
Wieś	15	28	40	17	352
Miasto do 20 tys.	14	26	54	5	121
20-100 tys.	20	34	36	10	187
101-500 tys.	13	25	52	10	181
501 tys. i więcej mieszk.	13	39	33	15	119
Wykształcenie					
Podstawowe	15	25	35	24	274
Zasadnicze zawodowe	15	28	45	12	245
Średnie	17	32	44	6	334
Wyzsze	11	39	47	3	106
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	9	32	54	6	59
Prac. umysł. niż. szczebla	10	37	49	3	77
Pracownicy fiz. - umysł.	14	28	48	10	85
Robotnicy wykwalifikowani	14	36	39	11	81
Robotnicy niewykwalifik.	14	37	44	6	46
Rolnicy	11	27	45	16	51
Pracujący na własny rach.	25	41	35	0	35
Bierni zawodowo					
Renciści	23	20	36	20	117
Emeryci	17	24	38	21	207
Uczniowie i studenci	6	36	54	4	59
Bezrobotni	16	30	42	11	112
Gospodynie domowe i inni	17	42	28	13	30
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	14	35	47	4	119
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	13	31	48	8	72
sekt. pryw. poza rolnict.	13	34	44	9	195
prywatnym gosp. rolnym	14	28	45	14	49
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	14	34	40	12	142
301-500	11	35	44	10	169
501-900	16	26	41	16	207
901-1200	20	33	39	8	80
Powyżej 1200 zł	10	34	50	6	70
Ocena własnych war. mater.					
Złe	14	28	42	15	306
Średnie	17	28	41	14	436
Dobre	12	35	45	7	217
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	15	32	37	16	75
Raz w tygodniu	17	27	43	13	444
1-2 razy w miesiącu	15	27	47	11	151
Kilka razy w roku	17	30	40	13	178
W ogóle nie uczestniczy	6	44	41	9	111
Poglądy polityczne					
Lewica	13	35	44	7	155
Centrum	18	31	45	5	306
Prawica	16	30	47	7	267
Trudno powiedzieć	12	24	31	32	231

Tabela 4. Czy, Pana(i) zdaniem, lepiej byłoby, gdyby posłowie do Parlamentu Europejskiego byli wybierani: 1 - tak jak obecnie, przez obywateli w bezpośrednich wyborach; 2 - przez parlamenty narodowe

(%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	69	13	18	961
Płeć				
Mężczyźni	72	16	11	459
Kobiety	65	10	25	502
Wiek				
18-24 lat	68	14	18	142
25-34	75	13	12	176
35-44	69	12	19	151
45-54	68	17	15	192
55-64	68	12	20	128
65 lat i więcej	64	8	27	172
Miejsce zamieszkania				
Wieś	67	11	23	352
Miasto do 20 tys.	66	15	19	121
20-100 tys.	68	14	18	188
101-500 tys.	71	14	14	181
501 tys. i więcej mieszk.	74	13	12	119
Wykształcenie				
Podstawowe	60	9	31	275
Zasadnicze zawodowe	69	13	18	245
Średnie	73	15	12	334
Wyższe	79	13	8	106
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	72	14	13	59
Prac. umysł. niż. szczebla	70	19	11	77
Pracownicy fiz.- umysł.	72	18	9	85
Robotnicy wykwalifikowani	70	15	15	81
Robotnicy niewykwalifik.	67	19	14	46
Rolnicy	67	9	23	51
Pracujący na własny rach.	77	6	17	35
Bierni zawodowo				
Renciści	61	9	29	117
Emeryci	66	10	23	208
Uczniowie i studenci	72	16	12	59
Bezrobotni	70	11	18	112
Gospodynie domowe i inni	69	4	27	30
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	76	15	9	119
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	59	22	19	72
sekt. pryw. poza rolnict.	73	14	13	195
prywatnym gosp. rolnym	64	10	26	49
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	69	6	24	142
301-500	71	15	14	170
501-900	64	17	18	207
901-1200	80	8	12	80
Powyżej 1200 zł	73	14	12	70
Ocena własnych war. mater.				
Złe	67	10	22	308
Średnie	68	12	20	436
Dobre	73	17	10	217
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	65	6	29	75
Raz w tygodniu	66	13	21	445
1-2 razy w miesiącu	74	11	15	151
Kilka razy w roku	71	12	17	178
W ogóle nie uczestniczy	71	21	9	111
Poglądy polityczne				
Lewica	72	21	7	155
Centrum	72	14	13	306
Prawica	76	10	14	268
Trudno powiedzieć	53	8	39	231